

Bijlage 2: Belangrijkste verschillen nieuwe en oude nota

Oude nota verwijst naar: De Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2011-2014

Nieuwe nota verwijst naar: Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2020

Algemene reserve en tariefseglisatiereserves

Voormalig beleid

Watersysteemheffing ingezetenen	10% - 20%
Watersysteemheffing overig ongebouwd	10% - 30%
Watersysteemheffing natuur	10% - 30%
Watersysteemheffing gebouwd	10% - 20%
Zuiveringsheffing woningen/bedrijven	10% - 20%
Totaal Algemene Reserves	10% - 20%

In de afbeelding links wordt het beleid met betrekking tot algemene reserves op basis van de oude nota weergegeven.

In de oude nota werden vijf algemene reserves onderscheiden. De omvang van deze reserves werd bepaald op basis van een bandbreedte (weergegeven in de groene hokjes). Bij een over- of onderschrijding van deze bandbreedtes diende actie te worden ondernomen. Het totaal van de algemene reserves werd eveneens beoordeeld op basis van een bandbreedte ten opzichte van de begrotingsomvang.

De algemene reserves hadden geen specifieke bestemming en dienden naast egalisatie van de tarieven vooral om eventueel toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen (weerstandsvermogen). In de praktijk werd geen onderscheid gemaakt tussen

‘weerstandsvermogen’ en ‘bestuurlijk inzetbaar’ (waaronder ook tariefseglisatie 1). Primair dienden de vijf reserves voor het kunnen opvangen van de geïnventariseerde risico's (weerstandsvermogen), zoals deze in de P&C-producten begroting, 2e bestuursrapportage en het jaarverslag werd berekend. De algemene reserve kon per belastingcategorie alleen worden ingezet voor het deel boven het minimum van de bandbreedte en gold voor dat gedeelte dan als ‘bestuurlijk inzetbaar’ voor onder meer dus tariefseglisatie. Oftewel: de omvang van elke algemene reserve moest zich boven de minimumbandbreedte bevinden.

Nieuw beleid

In de nieuwe nota is sprake van twee algemene reserves:

- Algemene reserve watersysteemheffing
- Algemene reserve zuiveringsheffing

Daarnaast bestaan twee tariefseglisatiereserves. Ook deze hebben betrekking op de twee hoofdcategorieën van de belastingen, te weten:

- Watersysteemheffing
- Zuiveringsheffing

Daarnaast worden binnen de tariefseglisatiereserve watersysteemheffing vier administratieve componenten onderscheiden, die apart gevolgd worden. Dit zijn:

- Watersysteemheffing ingezetenen
- Watersysteemheffing ongebouwd

¹ Het doel van tariefseglisatiereserve is om in enig jaar de door de betreffende categorie teveel of te weinig betaalde bedragen weer aan dezelfde categorie ten goede te laten komen.

- Watersysteemheffing gebouwd
- Watersysteemheffing natuur

In de nieuwe nota is ook de overgangssituatie van de oude naar de nieuwe situatie beschreven. Daarnaast worden enkele toekomstige werkwijzen toegelicht.

Vanuit de (vijf) huidige algemene reserves worden twee algemene reserves gecreëerd: een algemene reserve watersysteemheffing en een algemene reserve zuiveringsheffing.

De omvang van deze algemene reserves gezamenlijk wordt direct verbonden aan het benodigde weerstandsvermogen. Hiermee ontstaat inzicht welk deel van de algemene reserve benodigd is voor het afdekken van risico's (bij een weerstandsratio van minimaal 1,4) en over welk deel van de algemene reserves het bestuur beleidsmatige keuzes kan maken (boven een weerstandsratio van 2,0). Over de omvang van dit bedrag zal, op basis van actualisatie van het weerstandvermogen, bij de begroting en de jaarrekening worden gerapporteerd. Aan deze algemene reserves zal het resultaat van de jaarrekening met betrekking tot kosten worden toegevoegd of onttrokken.

De huidige algemene reserves worden op basis van proportionele bijdragen (ten opzichte van de belastingopbrengst) ingezet om de gewenste omvang van de algemene reserves te creëren. Hierbij worden de actuele risico-inventarisatie en een weerstandsratio van 2,0 gehanteerd. De resterende reserves (positief of negatief) worden omgezet in tariefsegalisatiereserves. Door deze werkwijze ontstaat geen 'subsidiëring' tussen verschillende belastingcategorieën. Deze reserves kunnen ingezet worden ten behoeve van tariefsegalisatie. Het uitgangspunt bij de inzet van deze egalisatiereserves is tweeledig. Ten eerste wordt gestreefd naar kostendekkende tarieven. Ten tweede wordt, vanwege de verschillen in omvang van de tariefsegalisatiereserves, gestreefd naar het binnen 6 jaar realiseren van een omvang binnen de bandbreedte van min 20 procent en plus 20 procent van de begrote belastingopbrengsten. Hiertoe dienen de tarieven de komende jaren aangepast te worden. Het groeimodel met betrekking tot deze situatie is opgenomen in het bestuursvoorstel bij deze nota. De jaarrekeningresultaten van de verschillende belastingopbrengsten zullen verrekend worden met de verschillende tariefsegalisatiereserves. Door deze werkwijze blijven overschotten of tekorten in de opbrengsten van de verschillende belastingcategorieën bij de betreffende belastingcategorie (i.e. er is geen sprake van kruissubsidiëring).

Samenvattend worden bij de jaarrekening de volgende stappen gevolgd met betrekking tot de toevoegingen en onttrekkingen van de reserves:

1. De goedgekeurde onttrekkingen en dotaties aan de bestemmingsreserves worden uitgevoerd;
2. Het vormen van eventuele nieuwe bestemmingsreserves en doteren aan bestaande bestemmingsreserves;
3. Afwijkingen in de belastingopbrengsten worden (per categorie) verrekend met de tariefsegalisatiereserves;
4. Het saldo vanuit de kostenkant van de jaarrekening wordt verrekend met de algemene reserve;
5. Het weerstandsvermogen wordt (indien nodig, bij een weerstandsratio $>2,0$ en $<1,4$) op peil gebracht, via een onttrekking of storting vanuit de tariefsegalisatiereserves.

Bestemmingsreserves

Voormalig beleid

In de oude nota werd weinig specifiek beleid benoemd rondom bestemmingsreserves. Wel was hierin opgenomen dat het waterschap hiermee terughoudend wil zijn en dat bestemmingsreserves gevormd worden voor lasten die in de toekomst kunnen gaan optreden. Daarnaast was opgenomen dat wanneer het doel bereikt is, de bestemmingsreserve opgeheven wordt bij besluit van het algemeen bestuur.

Nieuw beleid

In de nieuwe nota zijn kaders omschreven met betrekking tot het vormen van bestemmingsreserves. De opgenomen criteria hiervoor zijn:

- Minimale omvang van een dotatie van € 50.000 per jaar;
- Minimale duur van de bestemmingsreserve van 2 jaar.

Daarnaast is in de nota een overzicht opgenomen van de huidige bestemmingsreserves, inclusief de doelstelling van de reserves.

Rente

Voormalig beleid

In de oude nota wordt gesteld dat geen rente worden toegevoegd aan algemene reserves. Het rechtstreeks toevoegen van rente aan de reserves is niet toegestaan. Bespaarde rente wordt verwerkt als algemeen dekkingsmiddel.

Nieuw beleid

In de nieuwe nota is het uitgangspunt nog steeds dat er geen rente aan de reserves (en voorzieningen) wordt toegerekend. Hierop wordt echter een uitzondering gemaakt als werken in beheer en onderhoud van een taak die door derden wordt overgedragen aan het waterschap, waarbij een overdrachtsom wordt afgesproken en het bedrag is gebaseerd op het contant maken van toekomstige uitgaven. Bij de omvang van het bedrag wordt dus uitgegaan van renteopbrengsten. Het toevoegen van rente is dus noodzakelijk om de taak te kunnen vervullen (op basis van berekeningen bij de overdracht). Het te hanteren rentepercentage wordt vastgesteld in de begroting.

Bij het opstellen van de nota bestaan twee bestemmingsreserves waaraan rente wordt toegevoegd:

- de bestemmingsreserve Gekanaliseerde Hollandsche IJssel.
- de bestemmingsreserve Inzet KWA als gevolg van verdieping Nieuwe Waterweg en Botlek

Een mogelijke uitzondering voor de toekomst is de bestemmingsreserve die gevormd zal worden voor de beheerfase van de nieuwe rwzi in Utrecht (naar verwachting in 2020).

Weerstandsvermogen

Voormalig beleid

Het waterschap is verplicht in de begroting een risicoparagraaf op te nemen. In het kader van het verhogen van het risicobewustzijn wordt twee keer per jaar (begroting en jaarrekening) een beschrijving gegeven van de risico's. Deze risico's kunnen van materiële betekenis zijn en deze dienen afgedekt te worden door de algemene reserve c.q. het weerstandsvermogen. Via een risicomangement systeem (Naris) wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend en kan het weerstandsvermogen worden bepaald (relatie tussen beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit).

In de oude nota wordt de omvang van de algemene(taak) reserves benoemd als de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde omvang hiervan is gekoppeld aan de begrote netto kosten. Hiervan wordt een bandbreedte van 10% tot 20% gehanteerd voor de gewenste omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis van de oude nota werkt het waterschap dus voor de bepaling van de algemene reserve langs twee wegen: een bandbreedte met een doorvertaling naar afzonderlijke belastingcategorieën en een verplichte berekening van het weerstandsvermogen volgens een algemeen aanvaarde standaard, met een eigen keuze en vrijheid voor een gewenste ratio.

Nieuw beleid

Vanuit het perspectief van eenduidigheid, eenvoud en vergelijkbaarheid is het verstandig te kiezen voor één methode om de gewenste omvang van de algemene reserve te bepalen. De risico-oriëntatie van de organisatie is in de afgelopen jaren veranderd: er zijn meer grotere risico's bij gekomen, mede als gevolg van een veranderend takenpakket. Het is dus belangrijk het weerstandsvermogen te verbinden aan de benodigde weerstandscapaciteit.

Op basis van de nieuwe nota vormen de algemene reserves (watersysteemheffing en zuiveringsheffing) het beschikbare weerstandsvermogen. De omvang van het weerstandsvermogen wordt gekoppeld aan de geïnventariseerde risico's en de (daaruit volgende) benodigde weerstandscapaciteit. De verhouding tussen het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de ratio weerstandsvermogen. Het waterschap streeft naar een ruim voldoende

weerstandsvormogen (een ratio weerstandsvormogen tussen 1,4 en 2,0). Hierbij is 1,4 het minimum en streeft de organisatie naar een weerstandsvormogen van 2,0. Wanneer de omvang van het weerstandsvormogen leidt tot een ratio die hoger is dan 2,0, is het bedrag dat daarboven zit in principe door het algemeen bestuur in te zetten voor bijvoorbeeld het egaliseren van de tarieven.